

Federation of European Accountants

ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ДЕБАТ БЪДЕЩЕТО НА ОДИТА И ИЗРАЗЯВАНЕТО НА СИГУРНОСТ

Документ за обсъждане

АКЦЕНТИ

Документът за обсъждане на Федерацията на европейските счетоводители (ФЕЕ) „Продължаване на стратегическия дебат“ представлява продължение на документа „Откриване на дискусия: бъдещето на одита и изразяването на сигурност“ от 2014 г. Настоящият документ се базира на получените в отговор на документа от 2014 година становища и на дебата, проведен по време на организираната през юни 2015 г. конференция на Федерацията на европейските счетоводители (ФЕЕ) по въпросите на одита под надслов „Дългосрочна визия и краткосрочни предизвикателства“.

Работата на Федерацията на европейските счетоводители (ФЕЕ) има за цел да продължи ангажирането на счетоводния бранш с един открит и динамичен дебат със заинтересованите от развитието на професията лица и да предложи промени, които да отговорят на бързо изменящата се среда. Настоящият документ идентифицира три основни теми във връзка с бъдещето на одита и изразяването на сигурност:

- да се отговори на потребностите на заинтересованите страни;
- да се насърчат иновациите, базирани на новите технологии;
- да се преосмисли образованието, така че да се гарантира подходящият набор от умения с оглед на бъдещето.

Предизвикателствата, които стоят на пътя на развитие на професията, са съпътствани от редица възможности за по-нататъшна еволюция и по-успешно обслужване на новите потребности на пазарните участници. Федерацията на европейските счетоводители (ФЕЕ) е ангажирана с подкрепата за постоянното адаптиране на професията, като същевременно насърчава и популяризира фундаменталните принципи на почтеност, обективност и независимост, професионализъм, компетентност и конфиденциалност.

Кратко резюме

Целта на документа за обсъждане на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) *Откриване на дискусия: бъдещето на одита и изразяването на сигурност*, публикуван през 2014 година, бе да ангажира счетоводния бранш в един открит и динамичен дебат с имащите отношение към въпроса страни. Членовете на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) са ръководени от твърдото убеждение, че одиторският бранш трябва да има смелостта да постави под въпрос самата си същност и да предложи промени в отговор както на еволюиращите потребности на заинтересованите страни, така и на все по-иновативната бизнес среда.

„Бих искал отново да подчертая, че качеството на одита представлява съвместна отговорност и споделен ангажимент между всички играчи от веригата на финансовото отчитане. Нуждаем се от качествени одиторски екипи, съставени от истински професионалисти. Както знаем, истинските професионалисти не са евтини и одиторската услуга не следва да се разглежда като масова стока.“

*Alan
Johnson*

Настоящият материал обобщава становищата, получени в отговор на документа за обсъждане на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), както и някои от темите, очертани по време на дебата в рамките на организираната от Федерацията на европейските счетоводители (FEE) конференция по въпросите на одита, която се проведе през юни 2015 г. под надслов: *Дългосрочна визия и краткосрочни предизвикателства*. По време на тази конференция Федерацията на европейските счетоводители (FEE) се ангажира с широк кръг заинтересовани страни, включващи бизнес лидери, одитори, инвеститори, регулаторни органи и лица, отговорни за разработването и формулирането на политиката от различни европейски страни.

Благоприятните последици от взаимодействието между доброто корпоративно управление, доброто корпоративно отчитане и добрия одит се признават от мнозина. Качеството на одита бе открито като важна доминираща тема от редица лица, предоставили становище в отговор на документа за обсъждане. Това доведе до посвещаване на отделна сесия в рамките на конференцията на тази тема. На зададения въпрос относно ключовите фактори, определящи качеството на одита, участниците в конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на одита посочват хората, културата, знанията и компетентността, почтеността и независимостта, както и тона, задаван от ръководството:

„Одиторите трябва да се борят за вниманието на инвеститорите, настойчиво заявявайки, че са в състояние да отговорят на потребностите на инвеститорите по-добре от следващата фирма, с изявени одитори, известни със своята почтеност, какъвто е случаят с други съсловия и професии.“

James Doty

Някои от предоставилите становище лица се позоваваха на конкуренцията между одиторите, посочвайки, че основният елемент на конкуренцията и в тази връзка на избора на одитор¹ следва да се базира на качеството. Макар да е налице консенсус относно факта, че качеството на одита е трудно за дефиниране и дори още по-трудно за измерване, предлага се като начин за демонстриране на качествена работа професията да разработи набор от съгласувани индикатори за качеството на одита с дефинирани критерии. Като начало тези индикатори биха помогнали на лицата, натоварени с общо управление, да направят оценка на одиторите от гледна точка на качеството. Представянето на някои от тези индикатори в доклада за прозрачност на одиторската фирма в дългосрочен аспект би могло да се разглежда като най-добра практика. В някои юрисдикции тази практика вече се налага.

¹ Моля, вижте материала на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), озаглавен „Най-добри практики при избор на одитор“:
http://www.fee.be/images/Auditor_selection_Towards_best_practices_1310.pdf

Между предоставилите становище лица съществува консенсус, че професионалната преценка следва да представлява здравата основа за качествената одиторска работа. Признава се, че лишеният от гъвкавост одиторски подход с акцент, поставен върху формалната страна на одиторската документация, вместо върху използването на професионална преценка и професионален скептицизъм, би могъл да отклони вниманието на практикуващия професионален счетоводител от самата цел на одиторската работа.

Предоставилите становище лица и участниците в конференцията подчертават, че:

- ангажираността със заинтересованите страни трябва да бъде засилена. Одиторската комуникация бе една от ключовите области, в които професията демонстрира неотдавна своята способност да се адаптира и ангажира със заинтересованите страни. Следва да бъдат проучени и допълнителни инициативи като реагиране на потребността на заинтересованите страни от нови видове изразяване на сигурност и наред с останалото потребността от нефинансова информация;
- възползването от изгодите, предоставяни от технологиите и в частност от продължаващите иновации в информационните технологии, е идентифицирано като едно от основните предизвикателства. Вникването във възможностите, предлагани от технологиите, и набора от умения, необходим за възползване от тези възможности, бе отчетено като ключова стратегическа цел;
- начинът, по който бъдещото поколение одитори се образова и обучава, може да трябва да се адаптира, за да отрази променящата се среда.

В тази връзка Федерацията на европейските счетоводители (FEE) допълнително ще проучи всяка една от тези области, за да идентифицира посредством целенасочени действия и мероприятия начините, по които моделите, съгласно които сега упражняваме своята дейност, ще трябва да бъдат адаптирани. Тези теми се вписват в стратегията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) и ще осигурят информация при изготвяне на работната програма за следващите години. Те са взаимосвързани и стоят в основата на комплексната и всеобхватна тема за качеството на одита.

Във връзка с най-важните изводи от проведената конференция на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), посветена на одита, участниците изразиха съгласие да прегърнат промяната и да проучат иновациите и новите технологии. Федерацията на европейските счетоводители (FEE) е твърдо убедена, че по отношение на счетоводната и одиторска професия тази промяна представлява възможност, а не заплаха. Федерацията на европейските счетоводители (FEE) има своята роля за повишаване информираността относно това какво се случва в различните европейски страни и в развитието на идейно лидерство с оглед подпомагане на членовете си в посочените по-горе области.

„Макар стандартите да са необходими, за да направляват поведението на одиторите, те не могат да заместят опита и почтеността, които одиторите трябва да проявяват в своята ежедневна работа. Способността на одитора да прави подходящи професионални преценки остава крайъгълен камък на одиторската професия – способност, която е необходимо да бъде подкрепена от подходящо професионално образование и достатъчен опит, а не контролни въпросници и уповаващи се в прекомерна степен на правила стандарти.“

Лице, предоставило становище в отговор на документа за обсъждане

Откликване на потребностите на заинтересованите страни

Идентифициране на потребностите на заинтересованите страни с оглед развитие на модела

„Универсалният одит без отчитане на индивидуалните особености може вече да не е подходящ за всички видове компании поради твърде различните потребности на инвеститорите в рисков капиталови ценни книжа. Така например много инвеститори в публично търгувани на регулираните пазари компании считат, че одитът следва да предоставя някаква форма на сигурност по отношение на КПИ [ключовите показатели за изпълнение] или рисковете, които са оповестени. Това изразяване на сигурност очевидно не е необходимо за управлявани от собствениците непублични компании, чиито акционери добре познават бизнеса. В резултат на това моделът на изразяване на сигурност трябва да еволюира, така че да отговори на различните потребности. Професията ще трябва да демонстрира какво може да бъде направено и как наборът от продукти, свързани с изразяването на сигурност, може да удовлетвори тези потребности и очаквания на различните заинтересовани страни.“

Лице, предоставило становище в отговор на документа за обсъждане

„Новият одиторски доклад засилва достоверността на финансовите отчети. Защо сега? Той увеличава комуникативната стойност на докладването, повишава вниманието от страна на ръководството [...] и помага на нас, потребителите, да извлечем изгоди от тези усилия.“

Hans Buysse

Ангажирането със заинтересованите страни бе отчетено като въпрос, стоящ в самата сърцевина на дискусиата относно бъдещето на одита и изразяването на сигурност. Налице е консенсус, че фокусът на ангажирането на професионалния бранш със заинтересованите страни понякога неправилно се ограничава до регулаторните органи и че този фокус не следва да бъде в ущърб на останалите заинтересовани лица. В исторически план одитът е бил извършван в услуга на акционерите. С разширеното публично докладване от страна на одиторите одитът във все по-голяма степен трябва да е насочен към обслужване на инвеститорите и в крайна сметка на обществеността като цяло.

Предоставилите становище лица признават, че вслушването в това, което имат да кажат инвеститорите, е от основно значение. С оглед по-успешното ангажиране с инвеститорите и реагиране на техните очаквания, както се предлага от някои от предоставилите становище лица, функциите на одита и оперативният модел на одиторската дейност ще трябва да еволюират.

С развитието на обществото и технологиите еволюира и начинът, по който се инвестират паричните средства, като типичен пример в това отношение е прякото финансиране от физически лица на проекти или предприятия, т.нар. „краудфъндинг“. Одиторите ще трябва да играят важна роля при осигуряване на комфорт и сигурност за тези нови инвеститори. Инициативата на Европейската комисия за съюз на капиталовите пазари ще разкрие нови инвестиционни възможности и, да се надяваме, ще подобри достъпа до финансиране за малките и средни предприятия.

Ангажирани с продължаване повишаването на общественото доверие

Развитието в областта на одиторската комуникация предоставят на одитора възможност да бъде по-открит със заинтересованите страни във връзка с извършваната работа, направените преценки и аргументите, стоящи в основата на заключенията, до които е достигнато, повишавайки по този начин общественото доверие.

Одиторите трябва да играят важна роля за повишаване на прозрачността и подпомагане противодействието на корупцията. Това може да бъде постигнато посредством анализа на публично достъпните данни, например чрез инструментариума на обществените медии². Прослушването на обществените медии, известно и като мониторинг на обществените медии, е процес на идентифициране и оценяване на това, което се казва за дадена компания или дадена търговска марка в интернет. Като цяло, по време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на одита, бе подчертано, че в обществото се извършват радикални промени във връзка с количеството, наличието и достъпността на информацията.

Откритата комуникация ще позволи също така на професията да информира общественото мнение относно полезността и уместността на одиторските услуги и услугите по изразяване на сигурност, които не следва да бъдат разглеждани просто като бюрократична тежест и бремене, свързано със спазване на изискванията за компаниите. За съжаление, към момента някои от заинтересованите страни разглеждат одита просто като услуга, свързана със спазване на задължителните изисквания.

Постоянният и структуриран диалог с регулаторните органи и широката общественост може да помогне на счетоводната професия да адресира въпросите, свързани с надеждността и изпълнението на одиторската работа.

² Вижте материалите, представени от Mona de Voeg – старши мениджър, PwC по време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), посветена на одита

Някои от получените отговори извеждат на преден план съществуващи примери за добри комуникационни практики, например доклада за прозрачност, изискван от регламента на Европейския съюз относно одита. Тези доклади за прозрачност са във все по-голяма степен полезни с помощта, която оказват на заинтересованите страни при оценяване качеството на конкретна фирма. Посочват се също и други примери като *Кодексите за общо управление на одиторските фирми*³, които са въведени във Великобритания и Холандия.

Почтеността и обективността се признават за ключови стълбове на професията. Необходимостта от тяхното демонстриране безсъмнено се повишава, когато е ерозирано общественото доверие.

За големите предприятия: разработване на нови услуги, за да се отговори на променящите се потребности

Промените в технологиите водят до по-лесен достъп и по-голям интерес към корпоративните дела. В публикацията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE *Бъдещето на корпоративното отчитане*⁴ се излага идеята, че аудиторията на корпоративното отчитане нараства. В такъв случай потребностите на тази нарастваща аудитория от гледната точка както на корпоративното отчитане, така и на изразяването на сигурност ще трябва да бъдат адресирани.

Предоставилите становище лица считат, че финансовата информация е в основата на професията. Независимо от това голям брой от предоставилите становище лица смятат, че професията трябва да реагира на неотдавнашните развития в областта на текстовото и нефинансово отчитане. Имайки предвид нарастващото значение, което стопанските субекти отдават на нефинансовите фактори, като *ключовите показатели за изпълнение* (КПИ), професията следва да се опита да адресира тези пазарни потребности. Очаква се също така пазарното търсене на услуги по изразяване на сигурност да се повиши в резултат на задължителните оповестявания на нефинансова информация от страна на големите предприятия.

От предоставените от лицата становища става ясно, че потребителите на корпоративните отчети биха могли да очакват повишена прозрачност относно бъдещата жизнеспособност на предприятието. Това може да доведе до ситуация, при която настоящата база на счетоводно отчитане на основата на действащо предприятие с нейния дванадесетмесечен хоризонт в бъдеще няма да отговаря на потребностите. От ръководството и/или лицата, натоварени с общо управление, може да се очаква по-ясно и открито да изразяват стоящите в основата предположения относно принципа за действащо предприятие по отношение на конкретната компания, наред с бизнес очакванията им за бъдещето, като от одитора може да бъде поискано да предостави сигурност във връзка с тези предположения. Това вече се случва в някои юрисдикции, например в Австрия и Германия.

На зададения въпрос да бъдат идентифицирани области, в които участието на одитора би могло да добави стойност, някои от предоставилите становище лица предлагат одиторите да разширят обхвата на своята работа, така че да разгледат специфични за конкретното предприятие или за конкретния сектор теми, ако може да бъде демонстрирано, че това добавя стойност за инвеститорите или други ключови заинтересовани страни.

³ Кодексът за общо управление на одиторските фирми налага на одиторските фирми изисквания по отношение на вътрешния надзор, отчитането и диалога със заинтересованите страни

⁴ Повече информация на адрес: <http://www.fee.be/library/list/50-corporate-reporting/1529-1510future-corp-rep.html>

„В „Трансперънси Интернешънъл” ние сме напълно наясно какво означава задължителният одит. Той предоставя сигурност, че компаниите спазват изискванията на ограничен набор от възприети счетоводни практически методи и процедури, като не е признак за финансово здраве, зона, свободна от корупция или каквото и да е, което обществеността, неправителствените организации или дори съдилищата биха могли да сметат за желателно от социална гледна точка. Трябва сериозно да се замислим какви са социалните отговорности на одиторите в рамките на тези ограничители. [...] Следователно ролята на одиторите за повишаване на прозрачността с цел подпомагане на борбата с корупцията днес, повече от когато и да било преди, е в центъра на вниманието в среда, която е изпълнена с повече предизвикателства, отколкото когато и да било преди.”

Carl Dolan

„За да изградим доверие, ние се нуждаем от ценностите, за които чета на уебсайта на Федерацията на европейските счетоводители (FEE): а именно, почтеност, обективност, независимост, професионализъм, компетентност и конфиденциалност. Към които бих могъл да добавя и това, че одиторите се нуждаят от значителна доза скептицизъм и смелост: те трябва да са готови да изричат истината в лицето на властта и силата. Това са качества, които трябва да дойдат от самата професия, мисловни нагласи, стандарти за поведение, които отразяват решителност да се постъпва по правилния начин, а не просто да се спазва едно законово изискване.”

лорд Jonathan Hill

Таблица 1 – Потенциални други услуги, които да бъдат допълнително разработени

Изразяване на сигурност относно информация за бъдещи периоди	Изразяване на сигурност относно нефинансова информация	Услуги по изразяване на сигурност във връзка с изпълнение на задължения	Разширени бизнес прегледи
Изразяване на сигурност относно перспективна информация и информация за по-отдалечени бъдещи периоди - Прогнозиране на ликвидността - Прогнозиране на паричните потоци - Прогнозиране на печалбата - Действащо предприятие	Изразяване на сигурност относно нефинансова информация, текстова информация и ключови показатели за изпълнение (КПИ) в рамките на годишните доклади и докладите за корпоративна отговорност Изразяване на сигурност относно интегрираното отчитане	Услуги по изразяване на сигурност, свързани с изпълнението на задълженията във връзка с: - ИТ системи - Киберсигурност - Вътрешни контроли - Риск и управление на риска - Пруденциално отчитане - Корпоративно управление	Разширени бизнес прегледи, предоставящи анализ на качеството и оперативната ефективност на управлението на предприятието, включително съпоставка с аналогични предприятия и лидери в отрасъла/сектора.

Според предоставилите становище лица, които подкрепят идеята за разработване на нови услуги, тези услуги биха могли да бъдат категоризирани най-общо съгласно изложеното в таблица 1 по-горе.

Подкрепа за малките и средни предприятия (МСП)

Малките и средни предприятия (МСП) представляват област на засилен интерес, доколкото те са гръбнакът на европейската икономика. За малките и средни предприятия одитът все още се разглежда като услуга, добавяща стойност. Предоставилите становище лица достигат до консенсус, че освен задължителния одит, съществуват редица алтернативни услуги, които счетоводният и одиторски бранш би могъл да предложи, за да отговори на настоящите и бъдещи потребности на малките и средни предприятия.

Различните потребители на финансови отчети на малките и средни предприятия имат различни нужди, обобщени в таблица 2 по-долу.

Съществуват различни мнения относно това дали следва да бъдат разработени нови услуги по изразяване на сигурност или следва да се фокусираме върху сега предлаганите такива услуги. Както бе споменато по-горе, налице са множество алтернативи в кръга на предоставяните услуги, но дали те продължават да бъдат в състояние да удовлетворят съответните потребности? Съществува необходимост да останем съобразителни и да запазим гъвкавост при извършването на одит или предоставянето на други услуги на малките и средни предприятия. Някои от предоставилите становище лица считат, че вместо да се разработва нов набор от услуги, професионалният бранш следва да популяризира своята дейност и по-добре да информира заинтересованите страни за вече предлаганите разнообразни услуги.

Таблица 2 – Потребители на финансови отчети на МСП и техните нужди в това отношение

Нужди	Потребители
Надеждност на отчитаната финансова информация	Акционери, инвеститори Банки, заемодатели Данъчни власти
По-голяма увереност относно предположението за действащо предприятие	Клиенти, доставчици, служители, профсъюзи Банки, заемодатели, данъчни власти
Подходящи оповестявания	Акционери, инвеститори Банки, заемодатели Данъчни власти
Покритие на риска	Банки, заемодатели

„Професията трябва във все по-голяма степен да популяризира самата себе си и услугите, които предлага. Това включва: по-голяма прозрачност относно това какво предполага един одит, обмисляне предоставянето на допълнителни услуги по изразяване на сигурност и, по отношение на тези предприятия, които не са обект на задължителен одит, алтернативни услуги по изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги с цел удовлетворяване на техните специфични потребности.”

Лице, предоставило становище в отговор на документа за обсъждане

От получените отговори става ясно, че използването на стандарти прави потребителите по-уверени в продукта и че висококачествените стандарти представляват крайъгълният камък на общата рамка, която подсилва доверието във финансовото отчитане и одита. Предоставилите становище лица като цяло признават, че за да бъдат ефикасни стандартите, трябва да бъдат прилагани от добре обучени екипи, способни да упражняват професионална преценка. Стандартите следва да бъдат разработени по начин, който улеснява пропорционалното им прилагане по отношение на одита на най-малките предприятия и следва да бъдат подлагани на периодичен преглед, за да се гарантира, че остават пригодни за целите си и биват адаптирани с оглед на технологичните развития.

Подкрепа за предприятията от публичния сектор

Сред предоставилите становище лица съществува консенсус, че управлението на публичните финанси следва да бъде ключов приоритет за професията, макар факторите за подобрене да варират при различните страни, както и нивото на счетоводното отчитане в публичния сектор. В това отношение професията би могла да бъде призована да предложи разнообразни форми на съдействие. Така например външните одитори могат да дадат съществен принос, като привличат вниманието на ръководството към определени слабости, например недостатъци в счетоводните системи и вътрешния контрол върху финансовата информация и отчитането. Развитията във финансовото отчитане, които се обсъждат понастоящем в рамките на Европейския съюз, могат да доведат до потребност от по-нататъшна подкрепа в някои държави членки на Европейския съюз, включително обучение на персонала. Професията може да бъде използвана и за предоставяне на съдействие в областта на счетоводната отчетност и одита, когато предприятията са изправени пред недостиг на собствен персонал.

Приносът на одиторския бранш – работещ в публичния или в частния сектор – за повишаване качеството на финансовото отчитане в публичния сектор може да се изразява в:

- насърчаване и улесняване широкото възприемане в публичния сектор на счетоводното отчитане на базата на принципа на начисляването;
- публикуване на насоки относно начините, по които най-успешно да се адресират новите регулаторни развития в публичния сектор;
- информационно осигуряване на разработването на стандарти за отчитане в публичния сектор⁵;
- извършване на финансов одит на предприятия от публичния сектор⁶;
- изпълнение на други ангажименти за изразяване на сигурност, например одит на съответствието/спазване на изискванията, одит на изпълнението/резултатите от дейността и т.н.

„Кръгът от предоставяни алтернативни решения ще зависи от страните, които разчитат на финансовите отчети. Една от ключовите групи са заемодателите, които базират продължаването и разширяването на кредитните услуги върху финансовите отчети, като много от споразуменията с банките включват понастоящем клауза, изискваща предприятието да се подложи на одит, дори той да не се изисква по закон. Преди да обмислим кръга на алтернативите на задължителния одит, ние трябва да вземем под внимание по отношение на каква информация тези групи потребители се опитват да получат сигурност.”

Лице, предоставило становище в отговор на документа за обсъждане

⁵ Вижте също: http://www.fee.be/images/BP_141016_-_EPSAS.pdf

⁶ Вижте също:

http://www.fee.be/images/publications/Information_paper__performance_audit_in_the_public_sector.pdf

Насърчаване на иновациите, движени от технологиите

„Историята е показала, че не сме в състояние да предотвратяваме иновациите; не можем да постигнем това дори посредством законодателството, регулациите или с каквито и да са други способности.“

*Christoph
Hütten*

„Скоростта на промените вече не е линейна, а експоненциална. Темпът на промени в технологиите е решаващ фактор за развитието на бизнеса: този темп предопределя как се вършат нещата, как компаниите еволюират и как те оцеляват. Трябва да отчетем, че повечето стопански субекти имат потенциала да се превърнат в технологичен бизнес. Погледнете какво стана с книжарниците, с автомобилната индустрия или транспорта, с хотелиерството. Трябва да преценим какъв е ефектът върху одиторската дейност: ако нашият сектор се променя с линеен темп в тази среда на експоненциални промени, съществува риск да изостанем.“

Ashton Dallsingh

„Представете си просто одит, който ще е напълно автоматизиран със сертифицираща система. Едно нещо обаче, което технологиите няма да отнемат, е преценката.“

Christoph Hütten

Предоставилите становище лица признават, че ИТ иновациите засягат дълбоко всички сектори и отрасли; темпът на развитие е бърз и одиторската професия трябва да се адаптира по същия начин, както всеки друг бизнес или професия.

Технологиите засягат одиторската професия както външно, чрез технологиите, използвани от клиентите, така и вътрешно, чрез технологиите, използвани от одитора. Технологията може да бъде разглеждана като нещо, което помага за адресиране на бизнес предизвикателствата и/или самата тя като представляваща определено бизнес предизвикателство.

Всички изразяват съгласие, че базовата концепция за одита на финансовите отчети остава същата – получаване на достатъчни и уместни доказателства относно пълнотата, съществуването, точността, оценяването, времевата рамка и класификацията на съществени въпроси и обстоятелства. Независимо от това, имайки предвид развития като непрекъснатия одит, в това все още предстои да се убедим. Технологиите играят ключова роля в дейностите по непрекъснатия одит, помагайки за автоматизиране идентификацията на изключения и аномалии, преглед на тенденциите или тестване на контролите. Макар че начинът, по който могат да бъдат получавани доказателства, както и рисковете, които трябва да бъдат адресирани, е възможно да се променят, професионалната преценка и професионалният скептицизъм ще останат в основата на одита.

Всяка промяна в процеса ще доведе до рискове, които трябва да бъдат управлявани. Новите бизнес техники ще изискват и нови умения. Одиторските фирми масово инвестират в информационни технологии, за да повишат максимално качеството, ефикасността и ефективността, с цел да засилят уместността и ползата от одита в тази променяща се среда. По време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на одита бе даден пример с дълбочинния анализ на процесите – откриване на бизнес процеси от лог информация – и бе демонстрирано как одиторите биха могли да се възползват от големите масиви данни⁷. Трябва да бъдат адресирани и други съображения, например влиянието върху одиторската методология, надеждността и защитата на данните и нивото на доказателствата.

Професионалните организации, фирмите и други имащи отношение към въпроса институции трябва да се уверят, че начинът, по който образоване и обучаване бъдещите одитори, включително тяхното продължаващо професионално развитие, остава пригоден за изпълнение на съответните цели. Това ще гарантира, че по-малките фирми успяват да поддържат необходимия темп, съответстващ на темпа на настъпващите промени.

Както бе подчертано от мнозина предоставили становище лица, както и по време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на одита, технологиите не трябва да вземат превес и омаловажават човешкия фактор; физическото присъствие продължава да е важно за пълното разбиране на бизнеса и съответните процеси на клиента и за запазване на уместността на одита. Професията трябва да внимава да не се ориентира към „виртуален одит“.

⁷ Вижте изложението на Angelique Koopman - съдружник, Coney и PhD Researcher, Tilburg University по време на конференцията по въпросите на одита на Федерацията на европейските счетоводители (FEE)

Облакът с ключови думи по-долу ясно показва отговора на участниците в конференцията на въпроса: „Кои считате, че ще са ключовите умения на бъдещия одитор?“

„Изравете се, изпъкнете, нека гласът Ви да се чуе, включете се в публичния дебат, станете видими за обществеността, покажете на хората какво тази професия може да представлява за всекиго. Това се нарича обществен интерес, но в действителност е по-просто. Възможно е да сте толкова мощни и полезни за обществото, но то трябва да разбере това, да го изпита от собствен опит. Така че не се заключвайте зад никакви врати.“

Arnold Schilder

Необходимост от преосмисляне на образованието с цел гарантиране на подходящ набор от умения за бъдещето

Съгласно получените в отговор на документа за обсъждане становища, макар ИТ уменията да се възприемат като важни, етиката заедно със способността да се упражнява професионален скептицизъм при извършването на надеждни професионални преценки ще продължат да бъдат съществени елементи сред набора от умения в бъдеще. Разбирането на бизнес средата, в която клиентите извършват своята дейност, също ще остане от особено голямо значение.

В зависимост от това как ще еволюира кръгът от предоставяни услуги, изискванията по отношение на образованието и обучението на одиторите и останалите специалисти, предоставящи услуги по изразяване на сигурност, може да варират в широки граници. Видът хора, които ще бъдат привлечени към професията, също може да се промени. Може да се твърди, че освен необходимата по-обща компетентност в технически области, професионалните счетоводители и одитори ще трябва да получат образование и в следните сфери: поведенчески въпроси, които насърчават етичното поведение (почтеност, обективност и професионално поведение); по-успешна комуникация, в частност умението да се слуша; по-добри умения за работа с хора и засилено критическо мислене и аргументиране, дори извлечани от някаква форма на базисна психология. Тези положения са представени в таблица 3.

Предоставилите становище лица потвърждават, че трябва да поддържаме най-високо ниво на образование на новите одитори, като бе изложена и идеята за насърчаване на по-последователни глобални стандарти за образование. Знанията и способността за адаптиране, изисквани от одиторите и лицата, предоставящи услуги по изразяване на сигурност във все по-сложната бизнес среда, се променят.

Предоставилите становище лица подчертават, че в тази динамична среда професията ще трябва да адаптира учебните си програми и модела си за подбор и наемане на персонал, за да включи повече лица с образование и опит, различни от счетоводното, с цел изграждане на мултидисциплинарни екипи.

„Във все по-голяма степен се нуждаем както от лица с широко образование, така и от специалисти, които да сформират мултидисциплинарни екипи, специализирани в конкретен отрасъл, в информационните технологии или в актюерските услуги. Следователно е важно да отворим професията за инженери и лица с други специалности, разполагащи с експертни знания и умения в области, например като банковото дело, ядрената индустрия или медицинската промишленост.“

Лице, предоставило становище в отговор на документа за обсъждане

Таблица 3 – Набор от умения, необходими на одиторите, съгласно мненията на лицата, предоставили становище в отговор на документа за обсъждане

Набор от умения на одиторите
Етика и ценности Професионално поведение, включително независимост Професионална преценка и скептицизъм
Способност да се разбира бизнес средата и свързаните с нея бизнес рискове Управление на рисковете Различни видове риск и области на експертни знания и умения
Бизнес умения
Социална компетентност като лидерство, нагласа за решаване на проблемите, управление, комуникации Способност да се разбират поведенческите характеристики на организацията/директорите
Технически умения и познания по счетоводно отчитане, одит, математика, статистика Аналитични умения и критическо мислене ИТ познания и умения

„С удоволствие отбелязвам, че сте се възползвали от възможността, предоставена Ви от конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), да дадете своя принос за разработването на визия за бъдещето. Работейки заедно, вслушвайки се в мнението на всички заинтересовани страни, е единственият начин професията да продължи да предоставя уместни, висококачествени и надеждни услуги и да допринесе за силни и устойчиви световни икономики.“

Olivier Boutellis-Taft

Заклучение

Пред одиторската професия стоят множество предизвикателства, но също така и много възможности за по-нататъшна еволюция и по-успешно обслужване на потребностите на пазарните участници. Федерацията на европейските счетоводители (FEE) се ангажира с подкрепата на постоянното приспособяване на професията и бранша към все по-бързо променящата се среда, като същевременно продължават да се насърчават и популяризират фундаменталните принципи на почтеност, обективност, независимост, професионализъм, компетентност и конфиденциалност, които отличават нашата професия.

Нашият договор с обществото да се борим за укрепване на публичния интерес остава въплътен в ежедневната ни работа. В крайна сметка ендшпилът е еднакъв за всички нас: повишаване качеството както на корпоративното отчитане, така и на изразяването на сигурност, за да направим продуктите, които предлагаме на пазара, най-добрите, които е възможно да постигнем.

Приложение

Цитати от лицата, направили изказвания по време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), посветена на одита, която се проведе на 22 - 23 юни 2015 г. (по реда на споменаването им в настоящата публикация)

Alan Johnson, изпълнителен директор, Jerónimo Martins SGPS, S.A

James Doty, председател, Съвет за надзор върху счетоводната отчетност на публичните дружества в САЩ (PCAOB)

Hans Buysse, заместник председател на Белгийската асоциация на финансовите анализатори

Carl Dolan, директор, Transparency International EU

Lord Jonathan Hill, еврокомисар по финансова стабилност, финансови услуги и съюза на капиталовите пазари

Christoph Hütten, старши вицепрезидент и главен изпълнителен директор по счетоводните въпроси, SAP SE

Ashton Dallsingh, вицепрезидент и главен финансов директор за Европа, Близкия Изток, Африка и Русия, Cisco System Ltd

проф. Arnold Schilder – председател, Съвет по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (IAASB)

Olivier Boutellis-Taft, главен изпълнителен директор, Федерация на европейските счетоводители (FEE)

Списък на лицата, предоставили становище в отговор на документа за обсъждане на Федерацията на европейските счетоводители (FEE)

Физически лица: 3

Фирми: 7, включващи BDO LLP, Crowe Horwath International, Deloitte, Grant Thornton International Ltd, KPMG, MAZARS и PwC

Други заинтересовани страни: 5, включващи Италианската асоциация на одиторските фирми (ASSIREVI), АМА, CDBAA, Европейската конфедерация на институтите за вътрешен одит (ЕСПА) и Института на вътрешните одитори (ИА)

Членове на Федерацията на европейските счетоводители (FEE): 11, включващи Камарата на одиторите в Чешката република (CACR), Камарата на финансовите одитори в Румъния (CAFR), Националната организация на счетоводителите във Франция (CNCC), Института на експерт-счетоводителите в Англия и Уелс (ICAEW), Института на дипломираните експерт-счетоводители в Шотландия (ICAS), Института на одиторите в Испания (ICJCE), Института на одиторите на публична практика в Германия (IDW), Института на регистрираните одитори в Белгия (IRE-IBR), Професионалната организация на счетоводителите в Холандия (NBA), Института на дипломираните експерт-счетоводители в Гърция (SOEL) и Съюза на камарите на сертифицираните счетоводители в Турция (TURMOB).

Международни и европейски организации, представляващи професионалния бранш: 3, включващи Международна федерация на счетоводителите (IFAC), Институт на дипломираните експерт-счетоводители в Австралия (ICAA) и Европейска група на международните счетоводни мрежи (EGIAN)

Някои лица предоставиха отговори на всички въпроси, включени в документа, докато други предоставиха на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) придружително писмо, в което се излагат основните съображения.

Дебатът бе подкрепен и от Федерацията на европейските счетоводители (FEE) чрез участие в други конференции на заинтересованите страни, като международната конференция по въпросите на одита на Федералната служба по икономически въпроси и контрол над експорта (BAFA), Европейската група на международните счетоводни мрежи (EGIAN), Форумата на одиторите и т.н., както и посредством организирането на дискусия с Общото събрание на членовете на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) и различни работни групи на Федерацията на европейските счетоводители (FEE).

Таблица 4 – Програма и лица с изказвания по време на конференцията на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), посветена на одита, юни 2015 г., Дългосрочна визия и краткосрочни предизвикателства

Понеделник, 22 юни 2015 г.	Вторник, 23 юни 2015 г.
<p>Сесия, посветена на: какво заинтересованите страни очакват от одиторите</p>	<p>Сесия, посветена на качеството на одита: ключов елемент за бъдещето на одита</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Eric Anstee – изпълнителен председател, CPP Group Plc и независим изпълнителен директор, PayPoint Plc. - Carl Dolan – директор, Transparency International EU - Janine Van Diggelen – председател, Международен форум на регулаторните органи в областта на независимия одит (IFIAR) - Luc Vansteenkiste – председател, European Issuers 	<ul style="list-style-type: none"> - Prof. Arnold Schilder – председател, Съвет по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (IAASB) - Carlos Tavares – председател, Португалска комисия за пазарите на ценни книжа и заместник председател на Европейския орган по ценни книжа и пазари (ESMA) - Alan Johnson – изпълнителен директор, Jerónimo Martins SGPS, S.A - Harald Kayser – съдружник, PwC
<p>Ключово изказване: гледните точки на трансатлантическите регулаторни органи</p>	<p>Продължаващият проект на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), посветен на бъдещето на одита и изразяването на сигурност</p>
<ul style="list-style-type: none"> - James Doty – председател, Съвет за надзор върху счетоводната отчетност на публичните дружества в САЩ (PCAOB) 	<ul style="list-style-type: none"> - Myles Thompson – председател, Работна група на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на политиката в областта на одита и изразяването на сигурност
<p>Сесия, посветена на технологиите: как бизнесът се променя и как фирмите се адаптират</p>	<p>Сесия, посветена на одиторската комуникация: повишаване ползите от одита</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ashton Dallsingh – вицепрезидент и главен финансов директор Европа, Близък Изток, Африка и Русия, Cisco System Ltd. - Christoph Hütten – старши вицепрезидент и главен изпълнителен директор по счетоводните въпроси, SAP SE - Mona de Boer – старши мениджър, PwC - Angelique Koorman – съдружник, Coney и PhD Researcher, Tilburg University - Nicholas Frost – съдружник, KPMG 	<ul style="list-style-type: none"> - Jimmy Daboo – одит съдружник, KPMG - Philippe Castagnac – главен изпълнителен директор и председател на изпълнителния съвет, Mazars Group - Hans Buysse – заместник председател на Белгийската асоциация на финансовите анализатори
<p>Ключово изказване: наборът от одиторски умения и какво трябва да се промени в бъдеще</p>	<p>Ключово изказване: принос на одита за съюза на капиталовите пазари</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Graham Durgan – председател, Emile Woolf International 	<ul style="list-style-type: none"> - лорд Jonathan Hill – еврокомисар по финансова стабилност, финансови услуги и съюза на капиталовите пазари
	<p>Сесия, посветена на въвеждането и изпълнението на реформата в областта на одита</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Stephen Haddrill – главен изпълнителен директор, Съвет по финансово отчитане на Великобритания - Kai-Uwe Marten – заместник председател, Комисия за надзор над одиторите (АРАК), Германия - Christian Schricke – управляващ директор, Association Nationale des Sociétés par Actions (ANSA), Франция - Alain Deckers – Ръководител на звено, Европейска комисия, Одит и агенции за кредитен рейтинг

ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОТГОВОРНОСТТА: Федерацията на европейските счетоводители (FEE) не носи никаква отговорност, произтичаща от използването или уповането на информацията, съдържаща се в настоящия документ.

Федерацията на европейските счетоводители (FEE) представлява 50 професионални института на счетоводители и одитори от 37 европейски страни, като общият брой на членовете надхвърля 800,000 професионални счетоводители, работещи в различно качество. Говорейки от името на професията в Европа, Федерацията на европейските счетоводители (FEE) отчита обществения интерес.

Федерацията на европейските счетоводители (FEE) е включена в Регистъра за прозрачност на Европейския съюз (№ 4713568401-18).